

MONITOR MIGRACYJNY 6 2B/2023

Luty 2023

Przygotował: **Jan Wójcik**

Trzęsienie ziemi w Turcji wywołało zaostrzenie polityki migracyjnej Unii

Rada Europejska na szczycie w dniach 9-10 lutego zgodziła się co do zaostrzenia polityki migracyjnej. Jak podaje strona „The Balkan Insight” jednym z czynników motywujących liderów europejskich państw do podjęcia decyzji w tym kierunku było trzęsienie ziemi w Turcji i obawy przed kolejnymi wzrostami migracji, zwłaszcza, że na terenie trzęsienia swoje siedziby miało wielu syryjskich uchodźców np. w regionie Gaziantep było to około 500 tysięcy osób.

Unia Europejska zgodziła się co do silniejszej kontroli granic zewnętrznych oraz wzmocnienia polityki deportacyjnej i readmisyjnej imigrantów, którzy nie mają prawa pobytu na jej terenie. Granice ma wzmocnić przekazany pakiet środków mobilnych i stałych ochrony granicy włączając w to samochody, wieże obserwacyjne i urządzenia elektronicznego monitoringu. Jednocześnie rozpoczęty zostanie projekt wymiany w zakresie najlepszych praktyk w rejestracji, szybkiej i sprawiedliwej procedurze azylowej oraz deportacyjnej.

„Będziemy działać, by wzmocnić zewnętrzne granice i zapobiegać migracji wbrew przepisom”, powiedziała szefowa Komisji Europejskiej Ursula von der Leyen. Obecny na szczycie premier RP Mateusz Morawiecki powiedział, że „dzisiaj Unia Europejska, Rada Europejska przyznaje, że fizyczne zapory, fizyczna protekcja, fizyczne bariery są właśnie bardzo potrzebne”.

Ważnym ustaleniem liderów państw UE jest wielostronne uznanie decyzji powrotowych. Oznacza to, że decyzja wydana w jednym państwie, będzie obowiązywała także w innych państwach. Ma to skończyć proceder tzw. asylum shopping, czyli wielokrotnego składania wniosków azylowych w różnych państwach i migracji wtórnej.

Nie obyło się bez napięć. Kanclerz Austrii Karl Nehammer zagroził, że jego państwo zablokuje końcową deklarację szczytu jeżeli nie będzie konkretnych ustaleń w sprawie migracji. Jak powiedział w środę przed szczytem niemieckiej gazecie Die Welt: „Puste słowa nie wystarczą”. Domagał się jasnego i jednomyślnego zaangażowania w ochronę granic zewnętrznych oraz użycia w tym celu unijnych finansów. Powstrzymanie imigracji jest kluczową obietnicą rządzącej partii konserwatywnej, którą stara się zrealizować przed nadchodzącymi wyborami w 2024 roku.

W raporcie z końca grudnia 2022 informowaliśmy, że Austria zablokowała rozszerzenie strefy Schengen o Bułgarię, ze względu na nieszczelność granicy i jednocześnie domagała się

finansowania zapory. W raporcie z początku lutego przekazaliśmy odmożną odpowiedź KE w zakresie finansowania barier.

Głównym powodem zaostrzenia polityki migracyjnej UE jest wzrost masowej nielegalnej imigracji w roku 2022 o 65%, gdzie główny ciężar dotyczył migracji tzw. szlakiem zachodniobałkańskim. Jednocześnie wzrasta liczba osób z państw, których obywatele w przeciwieństwie do Syrii i Afganistanu, mają nikłe szanse na azyl. (dane dot. 2022 patrz poprzedni raport migracyjny)

Podstawowe problemy europejskiego systemu imigracyjnego to wąskie gardła w wielu miejscach procesu. Opóźnienia przy rejestracji, brak współpracy, składanie wniosków w wielu państwach, wolny proces ich rozpatrywania. W Niemczech procedura azylowa trwa średnio 7,6 miesiąca, ale jeżeli zostanie zaskarżona do sądu, proces wydłuża się do ponad 2 lat. We Francji jest to 5,2 miesiąca, ale w Grecji od 6 miesięcy do 3 lat.

Kolejnym kluczowym problemem procesu migracyjnego jest niski wskaźnik deportacji, który wynosił w ubiegłym roku kilkanaście procent zrealizowanych decyzji o nakazie opuszczenia kraju. Co więcej sukces dotyczy głównie obywateli krajów leżących w pobliżu Europy lub mających relacje z europejskimi państwami. I tak w Niemczech to głównie Albania, Północna Macedonia i Gruzja, a we Włoszech Tunezja. Wiele państw nie ma umów readmisyjnych z krajami pochodzenia. Dominuje raczej szczątkowa ilość umów z kilkoma krajami pozaeuropejskimi np. Chorwacja z Pakistanem, Niemcy z Somalilandem, Austria z Nigerią i Tunezją, Czechy z Mongolią i Wietnamem.

Jednak decyzje szczytu pokazują istotną zmianę w dotychczasowym paradygmacie migracyjnym UE. Zawsze pozostaje pytanie co do realizacji.

Polska zamknęła przejście graniczne z Białorusią

Polska wprowadza sankcje na reżim białoruski związane ze sterowaną migracją do naszych granic i uwięzieniem opozycyjnego dziennikarza Andrzeja Poczobuta. Decyzją ministra spraw wewnętrznych Mariusza Kamińskiego zamknięto z „powodów bezpieczeństwa” na czas nieokreślony główne przejście graniczne w Bobrownikach. To jedyne przejście w województwie podlaskim pozwalające na transport samochodów ciężarowych.

Białoruś wezwała polskiego charge d'affaires w Mińsku do złożenia wyjaśnień. Strona białoruska jak podała nie widzi

obiektywnych powodów do zamykania przejścia.

[reuters.com](https://www.reuters.com)

Litwa i Łotwa wzmacniają współpracę przeciwko białoruskim prowokacjom

Łotwa i Litwa poinformowały o wzmocnieniu współpracy w przeciwdziałaniu nielegalnej, sterowanej z Białorusi migracji. Ministrowie spraw wewnętrznych obu krajów Māris Kučinskis i Agnė Bilotaitė podkreślili na początku lutego, że obydwa kraje są „ofiarami wojny hybrydowej” prowadzonej przez Mińsk z pomocą Moskwy. Zabezpieczenie granicy jest dla nich kluczowe w tych niestabilnych czasach.

Wilno rozważa przedłużenie stanu wyjątkowego na granicy, podobny stan chce wprowadzić Łotwa. Współpraca obydwu państw ma zracjonalizować i lepiej zarządzać środkami dostępnymi do powstrzymania nielegalnej migracji.

[infomigrants.net](https://www.infomigrants.net)

Czy Niemcy zmieniają paradygmat migracyjny?

Rząd Niemiec ustanowił specjalnego przedstawiciela do spraw współpracy z państwami afrykańskimi w zakresie polityki azylowej. Specjalny przedstawiciel rządu federalnego do spraw umów migracyjnych ma nawiązywać partnerstwa z krajami pochodzenia, które z jednej strony mają współpracować w procedurze readmisji imigrantów, którzy nie uzyskali azylu w Niemczech, a w zamian za to mogą otrzymać ułatwienia dla wykwalifikowanych pracowników w uzyskaniu pracy w Niemczech.

Drugim zadaniem Joachima Stampa, który został powołany na to stanowisko, mają być negocjacje z krajami w Europie Wschodniej i w Afryce w zakresie utworzenia centrów recepcyjnych gdzie będą rozpatrywane wnioski azylowe. To pomysł, który już próbują realizować Wielka Brytania i Dania, ostro krytykowane za niego przez organizacje pozarządowe, ale także instytucje unijne. Przystąpienie ze strony Niemiec do realizacji takiego pomysłu jest zasadniczą zmianą polityki. Stworzenie ośrodków recepcyjnych w krajach Afryki Północnej skąd wyruszają migranci, wg Stampa jest bardziej humanitarnym rozwiązaniem niż wysyłanie ich do Rwandy jak planuje Wielka Brytania. Jednak Rwanda jest jak do tej pory jedynym krajem, który zgodził się na to rozwiązanie, nie licząc umowy Włoch z Libią.

[dw.com](https://www.dw.com)

Niemcy: FDP rozważa ograniczenia dla Ukraińców i zwracanie nielegalnych migrantów do krajów UE

Sekretarz klubu poselskiego FDP, będącej członkiem koalicji rządowej, Stephan Thomae, wypowiedział się przeciwko zasadzie swobodnego wyboru miejsca zamieszkania przez uchodźców z Ukrainy. Krytykuje nierówne obciążenia państw porównując milion Ukraińców w Niemczech do stu tysięcy we Francji. Dalsze obciążenie Niemiec powinno skutkować ograniczeniami swobody jego zdaniem.

Thomae domaga się też zwracania imigrantów, którzy dostali się nielegalnie do Niemiec do krajów, z których tam trafili, to jest do Polski, Austrii i Czech. Ma to być realizowane zgodnie z porozumieniami dublińskimi, czyli odpowiedzialność ma spadać na kraj pierwszego wejścia. Thomae nie chce w Niemczech „imigracji do systemów socjalnych”.

Komentarz autora raportu: Szkoda, że Thomae użył Francji jako porównania dla obywateli Ukrainy a nie Polski. Z drugiej strony to niebezpieczny głos, przed którym przestrzegałem od początku kryzysu 2021, ostatecznie odpowiedzialność spadnie na takie kraje jak Polska, a jednocześnie będą one przez Niemcy rozliczane ze spełniania wysrubowanych standardów.

[dw.com](https://www.dw.com)

Niemcy: Angielski jako drugi język przyciągnie pracowników

Pro-biznesowa partia FDP naciska koalicjantów w Berlinie na wprowadzenie języka angielskiego jako drugiego języka w Niemczech. Ma to przyciągnąć wykwalifikowanych pracowników, z brakiem których boryka się rynek Niemiecki. Wcześniej analizy co do barier jakie napotykają pracownicy imigrujący z różnych części świata akcentowały problem z nauką języka, który jest mniej popularny niż angielski.

„Wyształceni pracownicy, którzy chcą przyjechać do Niemiec powinni być w stanie skutecznie ubiegać się o naszą nową opartą na systemie punktowym „zieloną kartę” bez konieczności płynnej znajomości niemieckiego”, twierdzi Johannes Vogel z FDP.

Średnioroczna liczba wakatów na niemieckim rynku pracy w 2022 roku wynosiła 844 tysiące, głównie w farmacji, IT i przemyśle maszynowym. Uważa się, że Niemcy potrzebują 400 tysięcy imigrantów rocznie, by wypełnić lukę na rynku pracy. Propozycja FDP ma pozwolić lepiej konkurować im o wykwalifikowanych pracowników.

[theguardian.com](https://www.theguardian.com)

Szwecja zniechęca imigrantów

Szwecja od kraju zachęcającego imigrantów do przyjazdu i otwartego na uchodźców zmienia politykę o 180 stopni i zniechęca ich do starania się o azyl w Szwecji. Ministerstwo ds migracji będzie współpracować ze szwedzkimi placów-

kami za granicą, by przekazywać informację o zaostrzeniu procedur i coraz większej trudności w uzyskaniu pozwolenia na zamieszkanie w Szwecji.

Ta zmiana związana jest z ostatnimi wyborami, które wygrały partie centrowo-prawicowe, a jeden z większych sukcesów odniosła antyimigracyjna partia Szwedzkich Demokratów. Nie jest to jedynie kwestia populistycznej retoryki. „Szwecja jest prawdopodobnie doświadcza większej segregacji niż jakikolwiek kraj w Europie”, mówi profesor Uniwersytetu Karlstad Tobias Hübinette. „W miastach takich, jak Göteborg, Malmo i Sztokholm każdy to widzi: biała szwedzka populacja nie mieszka w tych samych obszarach co imigranci”.

Jednym z głównych elementów kampanii ma być rozwianie złudzeń, że Szwecja oferuje szczodre benefity, a znalezienie pracy jest sprawą łatwą. Dla części osób jest to związane z historyczną rolą państwa otwartego na potrzebujących z całego świata.

infomigrants.net